

פחד דוד

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלוכ"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוכ"ן רבי חיים פינטו זיע"א

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

בדק בית בלבו של כל יהודי

"דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתי"

(שמות כה, ב)

פרשת תרומה עוסקת בעניין המשכן וכליו ועל הצורך בהקמת בית שכינה לה. מצינו שהפרשה פותחת בציווי להרים תרומה לצורך מלאכת בניית המשכן ורק לאחר מכן מצווה על בניית המשכן, ולכאורה הדבר הוא פלא, שהיה לתורה לפתוח תחילה בציווי הקמת המשכן ורק אחר כך לבקש תרומה מעם ישראל, שהלא דרך העולם להציע בתחילה את הסחורה המדוברת ורק לאחר מכן לדרוש את מחירה. ואף כאן נראה שמן הסדר וההיגיון היתה צריכה התורה לפתוח תחילה בציווי "ועשו לי מקדש", ורק אחר כך להמשיך ולומר "ויקחו לי תרומה".

ונראה לבאר קושיה זו על פי הנאמר "ויקחו לי תרומה" והנה יש להקשות מהו לשון "ויקחו", הרי היה לה לתורה לכתוב "ויתנו לי תרומה", היות והמנהג הוא לתת ולהעניק תרומה ולא לקחת אותה. ונראה לבאר שכל העולם כולו שייך לקב"ה כפי הנאמר (תהלים קג, יט) "ומלכותו בכל משלה" וכן נאמר (ישעיה ו, ג) "מלוא כל הארץ כבודו", ומשום הכי לא ייתכן מציאות של נתינת דברים לבורא ברוך הוא היות והכל שלו, ולפיכך מה טעם להעניק לו משלו.

וזהו שכתבה התורה "ויקחו לי תרומה", ומשמע שעם ישראל נצטווה לקחת מאישיותם ותוכנם הפנימי ולהקדישו לקב"ה, וכיצד יתכן הדבר, על ידי שיעניקו לו דברים מרוממים ונשגבים כגון - לב טהור וזך המוקדש כל כולו לעבודת ה', יראת שמים, אהבת ה' וכיוצא בזה. דברים אלו אינם בגדר נתינה גשמית מאחר ונתינה כזו לא שייכת אצל הקב"ה מפני שהכל שלו, אך בדברים רוחניים ודורות בעבודת ה' אפשר להעניק לה' ולהסב לו קורת רוח, ולכך בחרה התורה בלשון "ויקחו", כדי ללמדנו שיש כאן נתינה מיוחדת היוצאת מגדר הרגיל.

והנה יש בביאור זה להסביר את אשר הקשינו, מפני מה הקדימה התורה את ציווי "ויקחו לי תרומה" לציווי "ועשו לי מקדש", למרות חוסר ההיגיון שבדבר. ונראה לומר שמפני שהיתה כאן העניקה ונתינה מיוחדת ביקש הקב"ה מבניו קודם לתת לו לב טהור ונקי לעבודת ה' ורק במצב כזה יוכלו להקים משכן שהוא בית השראת השכינה.

והיזק לדברים ניתן להביא מן הנאמר "ושכנתי בתוכם", בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, היות וכל יהודי הוא למעשה בית השראת השכינה ומקום מושבו של הבורא ברוך הוא, וכיצד יכול הוא להיות בית להשראת השכינה, על ידי שלוקח הוא מעצמיותו ואישיותו ומקדישה לה' יתברך ובכך מתעלה הוא בעבודת ה' ודבק בה' אלוקיו.

מובא בנביא (מלכים ב' יא) סיפור המעשה אודות המלך יואש אשר נשאר לפליטה אחרי שהרגה עתליה המלכה את כל זרע דוד, ויואש הוחבא בקודש הקודשים על ידי יהושבע דודתו - בתו של המלך יהורם, וכך נשאר לפליטה. יואש המלך הובא לקודש הקדשים בעודו תינוק רך לימים וגדל שם במשך שש שנים, עד שנגאל על ידי יהודע דודו שהמליכו למלך. מובא בדברי הנביא (מלכים ב'

יב) שבאחד הפעמים שיואש המלך נכנס לבית המקדש הבחין הוא שקירות הבית מתקלפים וזקוק הוא לשיפוץ ותיחזוק, כיון שאין זה כבוד ה' שביתו יראה באופן כזה. מה עשה יואש, הניח קופה על יד המזבח ואמר שבמקום לתרום תרומה לכהנים יתרמו תרומה למען בדק הבית. הכהנים הסכימו למעשה זה של יואש כיון שראו שכבוד המקדש עומד לנגד עיניו. וכך על יד הסכום שהצטבר מתרומות העם ערכו בדק הבית לבית המקדש וקידשו כבוד שמים.

ועל מעשה זה של יואש מתעוררת קושיה עצומה, מדוע רק הוא נתעורר לתקן את בית המקדש ולתת לו מראה מכובד כנאה וכיאות לבית ה', הרי לפני המלך יואש מלכו יהושפט ואסא שהיו גדולים בצדקותם ומפני מה לא הגיעו לידי ההכרה שיש צורך לתקן ולחזק את קירות בית המקדש.

וכמו כן קשה הדבר מדוע הקב"ה לא עשה נס שבית המקדש שהוא ביתו יעמוד בתיקונו ולא יצטרך לבדק הבית, שהרי כפי הידוע היו עשרה ניסים בבית המקדש, שאש המערכה לא כבתה, לחם הפנים נשאר חם וטרי במשך כל ימות השבוע, זבוב לא נכנס בשערי המקדש, אשה לא היתה מפילה את עוברה וכו' (אבות ה, ה). ואם כן קשה מדוע עניין מראהו החיצוני של בית המקדש לא נכלל אף הוא בניסי המקדש, כפי הנאמר (דברים כט, ד) על עם ישראל שבלכתם במדבר "לא בלו שלמתיכם" וכו', וכך היה מן הראוי שבית המקדש לא יתבלה.

ונראה להשיב על זו הקושיה על פי הנאמר (ברכות לג, ב) "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים". הקב"ה שהוא עילת העולמות וסיבת הסיבות מנהיג את עולמו ביד רמה ועל פיו יישק כל דבר, בכך שבריאות, פרנסה וכל תחומי החיים תלויים בידי ה' יתברך. ישנו תחום אחד ויחיד אשר אינו תלוי בידי שמים אלא נקבע על פי עבודתו האישית של האדם והוא - יראת שמים. נאמר (דברים י, יב) "מה ה' שואל מעמך כי אם ליראה", משמע שהקב"ה מבקש מהאדם לעבוד על עצמו ולירא את ה' וזהו המפתח להתעלות בלימוד התורה וקיום המצוות.

ומשום שהאדם הוא בבחינת בית מקדש בזעיר אנפין, נמנע הקב"ה מלתחזק את בית המקדש בצורתו החיצונית על פי הנס, בכדי שהאדם יתעורר לצורך לערוך בדק בית במקדש מופעם לפעם, דבר אשר מסמל חשבון נפש ובדיקה פנימית אשר בכוחם לעורר את הלב הרדום לידי יראת שמים. ומשום הקשר והשייכות בין בית המקדש לאדם, גרם הקב"ה בכוונה תחילה שיהא צורך לבדוק ולשפץ את הבית על מנת שירא זה מסר לאדם שאף הוא צריך לבדוק את נשמתו ולעוררה לידי יראת שמים.

יואש המלך היה היחיד מבין המלכים שהתעורר לצורך לתקן את הבית, וזאת משום שגדל בקודש הקדשים במשך שש שנים. מציאות גדילתו של יואש בקודש הקדשים שהוא נס בפני עצמו גרמה לו להתעלות ולהתקדש עד כדי ההכרה בצורך לערוך תיקון בדק הבית מפעם לפעם, לא רק למקדש עצמו אלא לליבו של כל יהודי ויהודי בקרב עם ישראל.

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 16:47 | 17:01 | 16:52 | 17:05

מוצאי שבת 18:01 | 18:02 | 18:01 | 18:04

רבינו תם 18:41 | 18:37 | 18:38 | 18:41

הילולא דצדיקיא

ד - רבי לייב שרה'ס

ה - רבי רפאל אהרן יפה'ן

ו - רבי ישיבת חברון

ז - רבי ישעיה אזולאי

ח - משה רבינו ע"ה

ט - רבי יוסף ידיד הלוי

י - רבי מואר פינטו זיע"א

יא - רבי גרשון אשכנזי

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במסילה נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר
הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

אבא אינו מתנתק מבניו

באחת השנים הגיעו לפני בעל ואישה. הבעל סיפר על צערם המשותף שכבר שנים רבות הם נשואים וטרם זכו להיפקד בזרע של קיימא, וביקש שאתפלל עליהם ואברך אותם שיזכו לחבוק ילד משלהם.

"האם אתם שומרים תורה ומצוות?" שאלתי, והיהודי השיב: "לא, איננו שומרים תורה ומצוות", והוסיף "האם הרב יכול להתחייב בפנינו שנזכה לילדים אם נשמור מצוות?"

"לא, איני יכול להתחייב לדבר" השבתי. "אולם אני בטוח שמאמץ זה מצידכם, יעשה רושם גדול בשמים ועיניק לכם סייעתא דשמיא מרובה".

כיון שהבחנתי בפתח צר שנפתח בלבם, הוספתי משל: "אדם שעבר עבירת תנועה ונתפס על חם, האם יעזרו לו טענותיו שהוא לא עבר את אותה עבירה? מובן שלא. כיון שהמצלמה שנמצאת בכביש כבר צילמה את מעשיו בזמן אמת, ובהצגת התמונה בפני השופט - ניתן יהיה להוכיח את עבירתו באופן הפשוט ביותר. נוסף על כך, כאשר עבירת התנועה שעשה תוקרן בבית המשפט לעיני כולם - מבוכתו תהיה גדולה מאד, כיון שכולם ידעו שבנוסף לעבירה שעשה הוא גם שיקר לבית המשפט כשאמר שלא עשה זאת".

לאחר מכן עברתי לנמשל הפשוט: "כך יהיה בעולם הבא כשיערכו לאדם לאחר מותו דין וחשבון על כל מעשיו בעולם הזה. וכאשר האדם ינסה להינצל מגזר הדין על עבירותיו מתוך כך שיגיד שהוא לא עבר אותן - יבואו

התמונות וסרט הצילום שצולמו בעולם הזה ויעידו על העבירות שהאדם עשה. כפי שידועים דברי חז"ל 'דע מה מלמעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים' (אבות ב, א).

כיון שראיתי שכל אותה העת בני הזוג הקשיבו לדברי בקבלה גדולה - שתקתי מעט, ונתתי להם זמן לעכל את הדברים.

לאחר מכן המשכתי: "בתורה הקדושה ישנן תרי"ג מצוות כנגד רמ"ח איברים ושס"ה גידים באדם. כל מצוה מכוונת כנגד איבר מסוים, ולכן יהודי שכוואבת לו הרגל, לדוגמא - צריך לעשות חשבון נפש האם הוא פגם במצוה שקשורה ברגל, כי בגלל פגם זה נשלחו לו הכאבים ברגלו. וכך הדבר בכל קושי וכאב שקיים לאדם - עליו לפשפש במעשיו ולחשוב מדוע באו עליו קשיים אלו.

לאחר שנותניו בעולם הזה, כשנגיע לעולם הבא נראה שיהודי שפגם בקיום המצוות בעולם הזה סופו לעמוד לפני הקב"ה קטוע איברים כנגד כל מצוה שפגם בה, שקשורה לאיבר בגוף האדם".

האישה, ששתקה עד עתה, פצתה סוף סוף את פיה ולמרות כל מה שאמרתי אמרה:

"הרב, אני אינני מעוניינת לקבל על עצמי את כל המצוות, באתי הנה רק כדי לבקש שתברך אותנו בזרע חי וקיים".

הצטערתי לשמוע את דבריה והסברתי לה שכאשר הם אינם מקיימים את רצונו של ה' יתברך, אין לברכה שלי על מה לחול, ולפיכך אין לי מה לברכם.

בעלה לעומתה, התחיל להתעורר מעט מהדברים ששמע, ופנה אלי ושאל: "האם אני יכול להתחייב לתת צדקה לעניים, ובזכות מצוה זו נזכה להיפקד?"

"למי לדעתך שייך כל כספך?" השבתי לו בשאלה. "כספי שייך לה" השיב היהודי מיד.

"אם כן", תמהתי "אם כספך שייך כולו לקב"ה, איך אתה מבקש לרצות אותו בכסף ששייך לו ממילא? הרי ברור לכל שדבר זה לא ייתכן. כמו שלא תיתן מתנה לאדם - חפץ ששייך לו מלכתחילה".

כשראה היהודי שאין לו מה להשיב, הוא ביקש לשאול שאלה אחרונה: "למה הקב"ה עשה לי זאת?"

על כך השבתי לו בנחת: "הקב"ה נתן לך מתנות רבות, ובתוכן בריאות, פרנסה, אישה טובה ועוד כהנה וכהנה. ואילו אתה, מה השבת לו בתמורה? האם טרחת להודות לו על כך?! בנוסף, בזה שאינך מקיים את מצוותיו - אתה מנתק את הקשר שיש בינך לבין בוראך.

אבל הקב"ה מצידו אינו מנתק את הקשר איתך! משום שאבא לעולם אינו מתנתק מבנו, למרות שהוא פושע כנגדו. וכדי להשאיר פתח פתוח להידבר עימך הקב"ה מונע ממך ילדים, כדי שתתעורר לשאול - למה לא זכיתי להיפקד בילדים? ומתוך קושי זה תשוב בחזרה לאביך שבשמים". כך עניתי ליהודי הכאוב.

עצם הדבר שהקב"ה משאיר אותנו חיים, למרות שסרנו מהדרך ופשענו כנגדו - חסד זה מהווה עבורנו הוכחה ברורה לכך שאנו בניו של הקב"ה והוא אוהב אותנו אהבה עזה. וכשהקב"ה מייסר אותנו מידי פעם - הוא מבקש לאותת לנו עד כמה הוא רוצה לחדש את הקשר בינינו, ועד כמה הוא חפץ שנשוב אליו בתשובה.

בזאת נסתיימה שיחתי עם בני הזוג. איני יודע מה עלה בגורלם, אולם חזקה על כל יהודי שנמצא במבוכה שלבסוף יחזור לאביו שבשמים כילד השב לבית הוריו.

בטוב טעם

טעמי מנהגי ישראל

בסעודות שבת קודש נוהגים לכסות את הפת בשעה שמקדשים על היין.

ושני טעמים בדבר:

האחד הוא מפני כבוד הפת, שאין מקדשין עליה אלא על היין, למרות שבפסוק המונה את שבעת המינים שבהם נשתבחה ארץ ישראל החיטה מוקדמת לפני היין.

טעם שני, שיש בכך זכר למן שאכלו בני ישראל במדבר (שביום השבת ירד להם לחם משנה), שניתן להם כחפץ המונח בקופסא; טל מלמטה וטל מלמעלה. ולכן פורסים מפה מתחת לחלות ומפה נוספת מלמעלה

במרה מפטירין

הפטרת השבוע:

"זה' נתן חכמה לשלמה". (מלכים א; ה-ו)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על בנין בית המקדש הראשון שנבנה על ידי שלמה המלך, שהוא מענין הפרשה שבה מסופר על ענין בניית המשכן על ידי משה רבינו ע"ה.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

להסתתר מפני לשון הרע

מובא במדרש (ילקוט פרשת תצא):

אמר הקדוש ברוך הוא: מכל צרות הבאות עליכם אני יכול להציל אתכם, אבל בלשון הרע הטמן עצמך ואין אתה נפסד. משל לעשיר שהיה אוהב בן כפרי, הלך לשאול בשלומו, והיה שם כלב שוטה והיה נושך את הבריות.

אמר אותו עשיר לאוהבו: בני, אם אתה חוב לאדם, אני פורע לך ואל תתחבא ממנו. אבל אם ראית כלב שוטה ממנו התחבא, שאם נושכך, איני יודע מה לעשות לך.

כך אמר הקדוש ברוך הוא (איוב ה, יט) "בשש צרות יצלך", ו"בשוט לשון תחבא".

מן האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

הקב"ה משרה שכינתו בלב אדם זך וטהור

מובא בדברי חז"ל (ילקוט"ש תהלים תרצ"ט) שכאשר בא שלמה המלך להכניס את הארון לשערי המקדש נוכח לראות שהשערים צרים. וקשה הדבר עד למאוד, הרי שלמה המלך בנה את המקדש על פי תוכנית שנמסרה לו מדור לדור ונתקבלה מהקב"ה. לפיכך היאך אפשר לטעון שהיתה טעות בתכנון שערי המקדש.

ונראה לומר ששלמה המלך בנה את שערי המקדש באופן זה בכוונה תחילה כיוון שרצה ללמד לישראל כמה יסודות:

היסוד הראשון הוא תפילה, כאשר שלמה המלך ראה שהשערים עומדים בדעתם שלא להיפתח, מיד קרא ואמר (דה"י ב' ו, מב) "זכרה לחסדי דוד עבדך", וכששמעו זאת השערים מיד מיהרו להיפתח. ושלמה המלך באומרו זאת הוכיח לעם ישראל מה גדול כוחה של תפילה, אשר ביכולתה להציל ולהושיע את האדם מכל צרה וצוקה.

כמו כן רצה שלמה להנחיל המסר לעם ישראל שארון הקודש שהוא סמל התורה - בשל לוחות הברית מצויים בו, אינו יכול להיכנס למקדש עד שהקב"ה יקדש את הבית לכבודה של תורה. והמשמעות הסמלית היא שהקב"ה אינו חפץ להשרות שכינתו בלבו של אדם שאינו זך וטהור. ובכדי שהאדם יטהר עצמו עליו להתפלל לה' ולהרבות יראת שמים וכך יזכה להיעשות כלי קיבול ראוי להשראת השכינה.

ועוד רמז יש בזה שהארון היה בעל מידות חצויות כנאמר (שמות כה, י) "אמתיים וחצי אורכו ואמה וחצי רוחבו ואמה וחצי קומתו", והמשמעות התלויה בכך שרק אדם שמרגיש עצמו חצוי ובלתי מושלם יכול לעבוד את ה' בתכלית השלמות ולזכות להשראת השכינה. ואם כן מאחר והאדם הוא בבחינת בית מקדש מעט עליו להיות בטל כלפי התורה ורק כך תיכנס התורה אל ליבו.

והנה על כל הציווי של הקמת המשכן ישנה פליאה עצומה, הרי שכינתו של הקב"ה שורה בכל מקום ומדוע ביקש הוא מבניו לבנות לו בית עימם? אלא ביאור הדבר שהקב"ה רצה לבוא ולדור עם בניו לא לצרכיו הוא, אלא למענם ולמען קיום צרכיהם. שכפי הנאמר (תהלים קטו, טז) "השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם", ולפיכך מקום מושבו של ה' יתברך בשמים ואין הוא זקוק לדירה במקום מושבם של בני האדם שהיא הארץ. אלא ביקש הקב"ה מבניו להקים לו משכן בכדי להראות להם את אהבתו אותם.

ועל כך מתעוררת קושיה עצומה נוספת, אם המשכן הוא רק סמלי ואילו השראת השכינה בלב האדם היא העיקר, מדוע ציוה הקב"ה להקים משכן, הרי לכאורה די היה בהשראת שכינה בליבו של כל יהודי?

ונראה לבאר שהמשכן נבנה על ידי בצלאל אשר בנה אותו על פי כל שמות הקודש בהם נברא העולם (ברכות נה, א), והיינו שהמשכן הוא ריכוז שמותיו של ה' ולפיכך מצד עצמו הוא לא זקוק להשראת שכינה. מנגד האדם הוא יציר כפיו של הקב"ה אשר ניתנה בו נשמה שהיא חלק א-לוה ממעל. ומשמע שהוא רם ונשגב מן המשכן, שהמשכן הוא ריכוז שמותיו של ה', אך נשמת האדם היא למעשה חלק מהבורא ברוך הוא.

ורמז יש לדבר, שהמילה אדם בגימטריא עולה כנגד שם ה-ו-י-ה במילוי אלפין. ואם כן כל המטרה והצורך לבנות את המשכן באה להוכיח לעם ישראל עד כמה הם אהובים ורצויים לפני ה', עד כדי כך שברצונו לרדת ממקום מושבו בעליונים ולבוא לדור עימם. ומהמשכן נלמד קל וחומר, אם במשכן צריך להיזהר שלא לפגוע בקדושתו ולחללו, קל וחומר שהאדם שיש בו נשמה מן העליונים צריך לשמור על קדושתו וכבודו על מנת לא לחלל שם שמים.

אמרי שפר

מדרשי חז"ל על פרשת השבוע

אין חיה כזו!

"וערת תחשים ועצי שטים". (שמות כה, ה)

רבי יהודה ורבי נחמיה.

רבי יהודה אומר חיה טהורה גדולה היתה במדבר וממנה עשו יריעות. ורבי נחמיה אומר מעשה נסים היתה, לשעה היתה נבראת ונגנזה. תדע לך שכתוב "ועשית יריעות וגו', אורך היריעה האחת שלשים באמה" וגו'. מי מביא לך יריעות של שלשים אמה? מכאן אתה למד כדברי רבי נחמיה שהיה מעשה נסים.

("מדרש תנחומא")

תרומה מן השמים

"ויקחו לי תרומה". (שמות כה, ב)

בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה על עסקי המשכן, אמר לפניו; רבונו של עולם! יכולין הם ישראל לעשותו? אמר לו הקדוש ברוך הוא; אפילו אחד מישראל יכול לעשותו. שנאמר "מאת כל איש אשר ידבנו לבו"

אמרו רבנן; אף במן שהיה יורד לישראל, היו יורדות בו אבנים טובות ומרגליות, והיו הגדולים שבהן באין ומלקטים אותן והיו גונזין אותן. תדע שכן הוא שנאמר "והם הביאו אליו עוד נדבה בבקר בבקר".

וכי בבקר היו מביאין בצהרים לא היו מביאים? אלא ממה שהיה המן מוריד להם הביאו.

("מדרש רבה")

תכנון מוקדם

וזאת התרומה אשר תקחו מאתם". (שמות כה, ג)

אמר רב טביומי; בשעה שהגיע זמנו של יעקב אבינו ליפטר מן העולם, קרא לבניו. אמר להם; היו יודעין שהקדוש ברוך הוא עתיד לומר לבניכם לעשות משכן, אלא יהיו כל צרכיו מוכנים בידכם. שנאמר (בראשית מ"ח) "והיה א-להים עמכם".

וכי תעלה על דעתך כשהיה יעקב אבינו חי לא היה הקדוש ברוך הוא עם בניו?

אלא כך אמר להם; עתיד הוא לומר לכם "ועשו לי מקדש", והוא יורד ומשרה שכינתו בתוכם, שנאמר "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

ויש מהם שהתקינו עצמן לדברים, ויש מהן ששכחו.

וכשבא משה ועשו המשכן, יש מהם שהביאו מעצמן ויש מהם שלא הביאו אלא ממה שהיה מונח בידו, שכן הוא אומר "כל איש אשר נמצא אתו תכלת וארגמן", ואומר "כל אשר נמצא אתו עצי שטים".

("מדרש רבה")

באוהל מעל הכפורת

"ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת". (שמות כה, כב)

למה נאמר? לפי שהוא אומר "וידבר ה' אליו מאהל מועד" כמשמעו, וכאן הוא אומר "ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת".

אי אפשר לומר "מאהל מועד" שכבר נאמר "מעל הכפרת", ואי אפשר לומר "מעל הכפרת" שכבר נאמר "מאהל מועד". כיצד יתקיימו שני כתובים?

זו מדה בתורה; שני כתובים זה כנגד זה והרי הן סותרין זה על ידי זה - יתקיימו במקומן עד שיבא כתוב אחר מכריע ביניהם.

מה תלמוד לומר "ובבא משה אל אהל מועד"?

מגיד שהיה משה נכנס ועומד באהל, וקול יורד משמי שמים לבין שני הכרובים והוא שומע את הקול מדבר בפנים.

("ילקוט שמעוני")

פרקים במסכת חינוך הבנים

פלגי מים

אחד מהכישורים הבולטים המהווים כתנאי סף על ידי מעבידים ומנהלי עבודה, בולט דווקא מההיבט שנראה לנו זניח, כזה שאינו קשור לכאורה למהות העבודה הנדרשת, קוראים לו 'הופעה ייצוגית'. מקומות עבודה רבים מדגישים עובדה זו ואינם פוסחים על הסעיף המדובר בתכונות המועמד לקבלת עבודה.

הוכחנו כאן בשבוע שעבר כי במקרים מסויימים לדרישה זו יש דווקא מקור בתורתנו הקדושה, כפי שצוטט מדברי ספר 'החינוך' (מצוה רע"ה) על הפסוק "איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום לא יקרב להקריב לחם א-להיו".

וכה הם דברי בעל 'החינוך':

"משרשי המצוה, לפי שרוב פעולות בני אדם רצויות אל לב רואיהם לפי חשיבות עושיהן, כי בהיות האדם חשוב במראהו וטוב במעשיו ימצא חן ושכל טוב בכל אשר יעשה בעיני כל רואיו, ואם יהיה כהפך מזה פחות בצורתו ומשונה באיבריו, ואם ישר בדרכיו, לא יאותו פעולותיו כך כל אל לב רואיו. על כן באמת ראוי להיות השליח שהכפרה תלויה עליו איש חן, יפה תואר ויפה מראה ונאה בכל דרכיו, למען יתפשו מחשבות בני איש אחריו. ומלבד זה אפשר שיש בשלימות צורתו רמז לעניינים שמתוך מחשבות האדם בהן תטרה נפשו ותתעלה, ולכן אין ראוי בשום צד שיהיה בו שינוי צורה מכל צורתו, פן תתפזר נפש המחשב מצד השינוי ותנוד מן החפץ".

זו אינה תיאוריה פסיכולוגית מודרנית, אלא כפי שכותב בעל 'החינוך'

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

לפינו שני סיפורים המלמדים עד כמה יש להיזהר בכבודם של תלמידי החכמים ובכבודה של תורתנו הקדושה:

את הסיפור הראשון, סיפרה גברת אמואל תחי: בהיותה צעירה, הזדמן לה לעבור יחד עם חברותיה ליד הצדיק רבי חיים זיע"א. אחת מהחברות שלה שתמיד הצליחה בלימודים והיתה הראשונה בידיעות בכיתה, זלזלה מעט בכבוד ברכתו של הצדיק.

כ"ק רבי חיים זיע"א שמע את דבריה, ואמר לה: "דעי לך. לפי שזלזלת בברכה, לא תראי ברכה בלימודים".

ואכן, כשהגיעה עונת המבחנים, שכחה אותה תלמידה את חומר הלימודים שעליו התכוננה, והיא הפסידה את כל ציוניה הטובים.

מכאן אנו רואים מהי המשמעות של "רצון יראיו יעשה", שכיון שהדברים יצאו מפי הצדיק, הם נתקיימו.

כדאי לצטט כאן את דבריו של רבי ישראל מאיר הכהן זצ"ל, בעל ה"חפץ חיים", על הפסוק "השמרו לכם עלות בהר נוגע בקצהו" (שמות יט, יב) "ומה אם ההר שאין בו דעת ואינו מרגיש כלום, מכל מקום נתקדש על ידי קבלת התורה עד שהזהירו כל ישראל מנגוע בקצהו, ומעכשיו קל וחומר למי שנוגע ופוגע בכבודו של תלמיד חכם שלמד את התורה עצמה, שיש בו דעת ומרגיש בעלבו. על אחת כמה וכמה שהנוגע בו, כנוגע בבבת עינו".

זהירות גדולה ומכופלת, עלינו להזהר בכבודם של הצדיקים ותלמידי החכמים!

הסיפור השני סופר מפיו של הגאון רבי דוד רפאל בנון שליט"א: בזמנו של כ"ק רבי חיים פינטו הקטן זיע"א, חי במרוקו אחד מרבני מרוקו הדגולים, הגאון רבי פנחס אביצור זצ"ל. לרבי פנחס היה פעם דין ודברים עם גוי מוכר דגים, אשר ביזה והקניט אותו.

רבי פנחס זצ"ל, הביט על הגוי ואמר לו: "על מה שביזית אותי לא איכפת לי, אבל על מה שביזית את התורה שלנו אינני יכול למחול לך".

מסופר, שברגע בו הסתובב רבי פנחס זצ"ל, נפל אותו גוי על הרצפה ללא רוח חיים.

מעשה זה, כך סיפר הגאון רבי דוד רפאל בנון שליט"א גרם לקידוש השם גדול בכל רחבי מוגאדור, שכן הכל ראו את גודל קדושתו של הגאון רבי פנחס זצ"ל. באשר כולם חשבו שהוא יהודי פשוט ביותר, שכן היה חי תמיד בהצנע לכת, ורק אחר כך התפרסמה קדושתו.

מייקר את דמות ההורים, כשהוא מכבד את מעמדם (שהוא כאמור מוכבד בפני עצמו) ויודע שאין כמו אביו בעולם (חכם, גיבור, יפה וכו'), הרי שאז לבו פתוח כאולם לקבל מהוריו את כל מבוקשם ובפרט כשהם מתווים לו דרך חינוכית ומלמדים אותו ארחות חיים שעל פיהם הוא ינהג כשיגדל, הילד יקבל מהם את אותה דרך בכבוד ובהערכה.

בשולי הדברים נצטט את דברי הרמב"ם בהלכות מלמדים; "ומכה אותן המלמד, כדי להטיל עליהם אימה". הרעיון העומד מאחורי פעולה זו, כפי שמסביר בספר 'אהל שלום ולא' - נועד להבלטה חינוכית של רוממות והדר או למצב של תקיפות וחוזק, מכיון שאין ביכולת הילד להשיג את הענין של רוממות וכבוד, הוא תופס ומבין את גדלותו של המלמד על ידי היכולת שיש ביד המלמד להכות אותו - ובזה הוא מבין את גדלותו...

כיום המצב המחריד הוא שבכל רגע נתון מסתובבות מאות מלכודות מות מחוץ לכתלי הבית. חלון ראווה ברחובה של עיר, גב האוטובוס החולף מתחת לבית המגורים שלנו, שלטי החוצות הצצים כל יום כפטריות אחר הגשם, מהווים סכנה של ממש לנפש הנער הצעיר שנפשו נמשכת אחר כל דבר חדש. אם נביט לרגע מסביבנו נגלה כמה וכמה נערים ואומללים שנפלו קרבן לסקרנות הנעורים והתפתו להציץ ולטעום מפיתויים רוחניים, מבלי שמישהו יגלה להם מהי מידת ההרס הגלומה בהם.

האם יש פתרון לתופעות עכשוויות אלו?

גם אם נסבור שאין פתרון מלא ומקיף לתופעות הללו, נוכל לומר שמעגל האהבה והחום, החוסן הנפשי שההורים יכולים להעניק לילדיהם, מסוגל להקיף את הילד והנער הצעיר בחומת מגן כזו שתתן לו יכולת להתמודד מול אותם פיתויים קורצים. החממה הבייתית תקרין עליו אושר וסיפוק רגשי, כזה שימלא את אותם תשוקות המבקשות לטעום מהפיתויים הקורצים לו ברחובה של עיר.

זוהי מציאות עובדתית שהוטבעה על ידי הבורא ברוך הוא. הופעה חיצונית מרשימה, מסייעת למנהיג (הכהן הגדול במקרה האמור, ובהשאלה לכל בעל תפקיד מנהיגות, ובוודאי להורים שהם בבחינת מנהיגי הבית) להקרין ולהשפיע על סביבתו, למשוך אליו את לב העם, את אהבתו וממילא כפועל יוצא את השפעתו ודרך חינוכו.

עובדה זו מחייבת אותנו כהורים לשמור על מעמדינו בפני הילדים. מעמד ההורים נתפס בעיני הילדים כדבר מוצק ואיתן, זה יכול להיות בהיבט החוסן הגופני שעליו הילד יודע שהוא יכול להישען ולבטוח, כפי שילדים קטנים אוהבים להתרברב בעיני חבריהם שאבא שלהם הוא 'הכי גיבור בעולם'. כן זו לא סתם התרברבות, אלא זו אמירה שמבטאת את ההערכה והכח הנפשי שמלווה את הילד בשנות ילדותו כאשר הוא יודע שיש לו על מי להישען ועל מי לבטוח.

תפקידו של האב הוא להיות משענת וכחגורת בטחון לילדיו הקטנים, ומשום כך עליו להפגין חוסן גופני ונפשי, לעמוד לימין ילדיו בעת הצורך ולהגן עליהם מפני כל דבר שמציק או מזיק להם.

הדברים אמורים בדברים גשמיים, גופניים ורגשיים, וגם בדברים רוחניים כאחד. בכל מקרה ממאורעות החיים, על ההורה לדעת שדמותו נתפסת כמגן ומושיע לילדיו הקטנים. אם חלילה חומת המגן הזו נסדקת מכל סיבה שתהיה, החוסן הנפשי של הילד מתערער.

אבא שמפחד מבעלי חיים השורצים ברחובות העיר ונס מפניהם, משריש את הפחד ומעצים אותו בלב ילדיו הקטנים. הוא מעורר מהומה על לא מאומה. הילד הקטן מביט על אביו 'הגיבור', ומבחין שהוא חושש ומפחד מאותו בעל חי, ותחושת הפחד מחלחלת הישר לתוך לבו.

זו רק דוגמא קטנה ומקריית בלבד, וכמוה ניתן למצוא עוד מבחר רעיונות נוספים בהשאלה למחוזות אחרים, כמו למשל צורת הלבוש של ההורים והקפדתם על בית המגורים כמקום נעים ומכובד, ועוד ועוד. כל אלו מייקרים את כבודם ומעמדם של ההורים בעיני הילדים, ולהיפך.

ומכאן אנו מגיעים לליבת הנושא: כשהילד